

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
w sprawie **Z.L.**,
sprawcy przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
w dniu 15 lutego 2018 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę Z.L.
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 30 sierpnia 2017 r., sygn. akt V Kz .../16,
zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w P.
z dnia 18 listopada 2016 r., sygn. akt II K .../16,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. W.- Kancelaria Adwokacka w P. kwotę 442 (czterysta czterdzieści dwa) zł i 80 (osiemdziesiąt) gr, w tym 23 % podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz Z. L. jako obrońca z urzędu ;**
- 3. zwolnić Z.L. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 18 listopada 2016 r., sygn. akt II K .../16 przyjął, iż zachowanie podejrzanego Z.L. polegające na tym, że w okresie

od 1 października 2014 r. do 30 grudnia 2015 r. w K. znęcał się psychicznie nad swoją synową A.L., synem J.L. oraz małoletnimi wnuczkami A i M.L. w ten sposób, że wszczynał awantury domowe w trakcie których naruszał ich godność osobistą wyzywając słowami wulgarnymi, niepokoił złośliwym hałasowaniem, zakłócał spoczynek nocny, celem wywołania u pokrzywdzonych lęku o życie i zdrowie trzymał za swoim łóżkiem niebezpieczne narzędzia w postaci noża i siekiery, małoletnie wnuczki straszył duchami, groził pokrzywdzonym wyrzuceniem z domu, wypowiadał w miejscach publicznych obelgi pod ich adresem, celem poniżenia A. L. w miejscowym środowisku pomawiał ją, że dodaje trucizny do jego posiłków oraz groził jej pozbawieniem życia, przy czym czynu tego dopuścił się mając zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem - wypełniało znamiona czynu z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. i na podstawie art. 31 § 1 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. umorzył postępowanie przeciwko podejrzanemu i na podstawie art. 93 a pkt 4 k.k. i art. 93 b § 1 k.k. oraz art. 93 c pkt 1 k.k. orzekł o umieszczeniu Z.L. w szpitalu psychiatrycznym, nadto na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k. orzekł, że koszty procesu ponosi Skarb Państwa.

Zażalenie na to postanowienie wniosła obrońca podejrzanego i zarzuciła mu: naruszenie takich przepisów postępowania mające istotny wpływ na jego treść jak: art. 410 k.p.k. poprzez pominięcie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku postępowania; art. 170 § 1 pkt 5 i § 2 k.p.k., art. 202 § 5 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku obrońcy o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii sądowo-psychiatrycznej; art. 201 k.p.k.; art. 193 § 1 k.p.k.; art. 354 pkt 2 k.p.k. poprzez przeprowadzenie postępowania bez udziału podejrzanego; art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie okoliczności przemawiających na korzyść podejrzanego, a także błędne ustalenia faktyczne.

Zażalenie to rozpoznał Sąd Okręgowy w P., który postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2017 r., sygn. akt V Kz .../16: I. zaskarżone postanowienie zmienił w ten sposób, że: jako podstawę prawną orzeczenia pobytu w zakładzie psychiatrycznym wskazał art. 93 a § 1 pkt 4 k.k., zamiast art. 93 a pkt 4 k.k.; z podstawy prawnej orzeczenia o kosztach procesu wyeliminował art. 624 § 1 k.p.k.; II w pozostałej części zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.

Kasację od tego postanowienia Sądu Okręgowego wniosła obrońca podejrzanego.

Zarzuciła mu: rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść tego orzeczenia, tj.:

a) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na niedostatecznym rozważeniu i nieuwzględnieniu zarzutu apelacji (tak w oryginale) mówiącego o tym, iż po stronie podejrzanego zachodzą przesłanki, przemawiające za możliwością leczenia podejrzanego jedynie w trybie ambulatoryjnym, co jednocześnie wyklucza konieczność zastosowania wobec podejrzanego środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym;

b) art. 354a § 1 pkt 1, 2 k.p.k. poprzez brak wysłuchania przez Sąd Okręgowy w toku postępowania odwoławczego biegłego psychologa mgr K.P. i biegłych lekarzy psychiatrów dr n. med. R.W. i dr E.L., którzy w dniu 17 lipca 2017 r. wspólnie wydali pisemną opinię sądowo - psychiatryczno – psychologiczną w odniesieniu do osoby podejrzanego, po uprzednim jego zbadaniu w trybie ambulatoryjnym w dniu 6 kwietnia 2017 r., w sytuacji gdy treść art. 354a § 1 pkt 1, 2 k.p.k., stanowi, że sąd wysłuchuje biegłych, co wskazuje na obligatoryjny charakter przesłuchania biegłych przed sądem, nawet po uprzednim wydaniu przez nich opinii na piśmie

i wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Okręgowej w P. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna i to w stopniu oczywistym. Takimi bowiem są obydwa podniesione w niej zarzuty.

Na wstępie należy zauważyć, iż skutecznym zarzutem kasacji, obok uchybień wskazanych w art. 439 k.p.k., może być jedynie taki, który wykazuje sądowi odwoławczemu, że przy wydaniu zaskarżonego nią orzeczenia dopuścił się „innego rażącego naruszenia prawa”, i to nie każdego, ale tylko takiego, które mogło mieć „istotny” wpływ na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia tego Sądu

(art. 523 § 1 k.p.k.). W świetle tej regulacji podstaw kasacji oczywisty jest wniosek o tym, iż tylko rażące naruszenie obydwu wskazanych w podstawie prawnej pierwszego zarzutu rozpoznawanej skargi nadzwyczajnej przepisów prawa procesowego, określających reguły przeprowadzenia kontroli instancyjnej, a równocześnie takie, które mogło mieć istotny (a więc nie jakikolwiek) wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, mogłoby dowodzić słuszności tego zarzutu kasacji. Tymczasem, tak sam opis tego zarzutu (w którym wskazuje się zaledwie na „niedostateczne rozważenie i nieuwzględnienie zarzutu” zażalenia), jak i jego uzasadnienie (w którym przywołuje się argumenty wskazywane już w zwykłym środku zaskarżenia i równocześnie abstrahuje od treści wniosków wydanych w toku postępowania w I i II instancji opinii psychiatrycznych, jednoznacznie stwierdzających konieczność leczenia podejrzanego w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym) pozwalają uznać, że omawiany zarzut nie spełnia – wspomnianych przesłanek, których to dopiero stwierdzenie warunkuje trafność zarzutów kasacyjnych.

Niezależnie od powyższych stwierdzeń wprost się odnosząc do pierwszego zarzutu kasacji, to wbrew twierdzeniom obrońcy zauważyć wypada, że Sąd II instancji rozpoznał zawarte w zażaleniu zarzuty w należyty sposób, w tym także zarzut drugi, dotyczący błędnych ustaleń faktycznych co do konieczności poddania podejrzanego leczeniu w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym i tym samym braku uznania zastosowania wobec niego jedynie leczenia ambulatoryjnego. Obrońca zarzut ten oparła na tym, iż zalecenie takiego ambulatoryjnego sposobu dalszego leczenia podejrzanego zawarte zostało w karcie informacyjnej leczenia szpitalnego, którą Z.L. otrzymał w dniu 16 września 2016 r. Pomijając rzeczywistą pełną treść tego dokumentu (k. 55 – w tym zapisu o stosunku podejrzanego do swojej choroby oraz potrzeby leczenia), a także okoliczności związane z powodem i podstawą prawną ówczesnego pobytu podejrzanego w tym Szpitalu, nie sposób nie odnotować, iż Skarżąca pomija, iż w związku z tym wspomnianym zarzutem i mając na uwadze niejasności w kilku kwestiach wydanej w sprawie w toku wcześniejszego postępowania opinii psychiatrycznej, Sąd Odwoławczy dopuścił dowód z kolejnej opinii dwóch innych biegłych psychiatrów i psychologa. Po przeprowadzeniu badania Z.L. biegli ci stwierdzili, że podejrzanym cierpi na chorobę

psychiczną, a w czasie podejmowanych zachowań znajdował się w stanie niepojętliwości. Co ważne z perspektywy podniesionego zarzutu, biegli zaopiniowali, że u badanego nadal występuje wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez niego czynu o znacznej społecznej szkodliwości. Podstawą do takiego wniosku było utrzymywanie się u podejrzanego psychozy, urojeniowa interpretacja zachowań otoczenia, brak wglądu w chorobę psychiczną i krytycyzmu wobec własnych czynów. W konsekwencji biegli powołani przez Sąd II instancji potwierdzili wnioski wynikające z opinii poprzednich biegłych. Opinia tych biegłych oceniona została przez Sąd II instancji jako jasna, pełna i niesprzeczna wewnątrz i z innymi opiniami.

Lektura uzasadnienia wyroku Sądu II instancji prowadzi do wniosku, że Sąd ten w bardzo skrupulatny sposób przeprowadził kontrolę orzeczenia Sądu I instancji w zakresie zaistnienia przesłanek do orzeczenia środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia podejrzanego w zakładzie psychiatrycznym (s. 3 - 8 uzasadnienia). W świetle tych zastrzeżeń przeciwne twierdzenia Skarżącej, będące podstawą omawianego zarzutu kasacji, jawią się jako oczywiście bezzasadne. Mając bowiem na względzie przywołaną przez Sąd Okręgowy wspomnianą argumentację w związku z wskazanym zarzutem zażalenia, a także wyłącznie przytoczone – w związku z nim – w uzasadnieniu tej skargi okoliczności (w istocie abstrahujące od treści opinii psychiatrycznych dopuszczonych w sprawie, w tym i tożsamości zawartych w nich wniosków o konieczności poddania podejrzanego leczeniu w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym) żadną racjonalną miarą nie można podzielić przekonania o nierzetelności przeprowadzonej przez Sąd Odwoławczy kontroli instancyjnej w zakresie wspomnianego zarzutu zażalenia. Nie mówiąc już o tym, by to (zarzucane) uchybienie przybrało postać rażącego naruszenia tych powołanych w podstawie prawnej zarzutu przepisów i mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia.

Odnosnie do drugiego zarzutu kasacji, to jest on również nietrafny. Sąd II instancji nie naruszył art. 354a § 1 k.p.k. Przepis ten dotyczy postępowania przed sądem orzekającym o zastosowaniu środka zabezpieczającego, o którym mowa w art. 93a § 1 k.p.k. W jego pkt 4 wymieniony został pobyt w zakładzie psychiatrycznym. W realizacji tego obowiązku, Sąd I instancji przeprowadził dowód

z opinii biegłych psychiatrów, a następnie – przed wydaniem orzeczenia o umieszczeniu w zakładzie psychiatrycznym – wysłuchał biegłych na posiedzeniu w dniu 12 października 2016 r. Z kolei Sąd II instancji powołał kolejnych biegłych w celu kontroli trafności wcześniej wydanej opinii. W związku z tym, że w opinii przeprowadzonej na zlecenie Sądu II instancji, biegli potwierdzili trafność stanowiska zawartego we wcześniej wydanej opinii, Sąd Okręgowy utrzymał w mocy wydane orzeczenie. Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że obowiązek wysłuchania biegłych, o którym mowa w art. 354a § 1 k.p.k., został przez Sąd I instancji zrealizowany. Z kolei Sąd II instancji przeprowadził dowód z opinii biegłych jedynie w celu kontroli trafności opinii wydanej przez Sąd I instancji i tym samym zasadności podnoszonego w zażaleniu (m.in.) wspomnianego zarzutu. W związku z tym, że wydana opinia potwierdziła zasadność ustaleń Sądu I instancji, to - tym samym – logiczny jest wniosek, że Sąd II instancji nie dokonał własnych odmiennych ustaleń faktycznych, nie orzekał o środku zabezpieczającym (tak jak to stanowi przepis art. 354a k.p.k. tylko sprawdzał poprawność jego zastosowania) i – w rezultacie – nie było też konieczności wysłuchiwanie przez ten Sąd na posiedzeniu biegłych, którzy tę opinię wydali.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. oraz 618 § 1 pkt 11 i art. 624 § 1 k.p.k.

a.ł